

RESTAURATIEPLAN ORGEL NED.HERV.KERK TE DALEN.

Opgesteld in overleg met de heer K.R. Bolt.

Orgelmakers: J.C. Scheuer, Zwolle 1850.

P. van Deckelen, Groningen 1857.

Het instrument werd in eerste instantie door de fa. Scheuer als éénklaviers-orgel gebouwd, maar reeds 7 jaren later door P. van Deckelen van een tweede klavier voorzien. Later zijn er nog enkele reparaties geweest, die evenwel aan de totale conceptie van het Scheuer/van Deckelen orgel weinig afbreuk deden, zodat dit geheel vrij gaaf bewaard is gebleven. Vastgesteld werd evenwel door ons, dat dit instrument aan een grondige restauratie toe is, volgens de hieronderstaande beschrijving.

Het pijpwerk:

Hoofdwerk:

Praestant	8 vt.,	Scheuer, gedeeltelijk frontpijpwerk.
Praestant	16 vt.,	Scheuer, diskant.
Bourdon	16 vt.,	Scheuer, grote pijpen van eikehout, rest metaal.
Holpijp	8 vt.,	Scheuer, groot octaaf eikehout.
Octaaf	4 vt.,	Scheuer.
Quint	3 vt.,	Scheuer.
Flûte douce	4 vt.,	Scheuer.
Octaaf	2 vt.,	Scheuer.
Cornet 5 sterk		, van Deckelen (op plaats van vroegere Gemshoorn 2 vt.).
Mixtuur 3-4 sterk		, van Deckelen (op plaats van vroegere Flageolet 1 vt.).
Trompet	8 vt.,	Scheuer? misschien ook oud register, dat later is geplaatst, mooi gemaakt register.

Bovenwerk:

Praestant	4 vt.,	gedeeltelijk in het front, Van Deckelen.
Holfluit	8 vt.,	Van Deckelen, groot octaaf eikehouten pijpen.
Viola di Gamba	8 vt.,	Van Deckelen.
Gedekt Fluit	4 vt.,	Van Deckelen.
Gemshoorn	2 vt.,	Scheuer, van het onderklavier.
Flageolet	1 vt.,	Scheuer, van het onderklavier, De diskant is niet origineel en past slecht in de totaliteit.
Klarinet	8 vt.,	bas en diskant, Van Deckelen, doorslaand tongwerk.

Het pijpwerk is, mede door de slechte toestand van de windladen, waardoor er veel te veel gestemd werd, duidelijk in een slechtere conditie geraakt. Stemkrullen zijn afgebroken of veel te ver ingescheurd, de randen zijn dichtgedrukt en/of te ver in of uitgewreven.

Dit moet zodanig hersteld worden, dat de steminrichtingen van de pijpen weer goed functioneren, evenwel zonder dat de pijp wezenlijk gewijzigd wordt. Daarom zal uitdeuken e.d. alleen daar geschieden, waar dit absoluut noodzakelijk is. Zeker zal niet elke pijp opgevormd worden met alle labium-, kern- en wandbeschadigingen van dien.

Iedere pijp moet uiteraard wel vlot en duidelijk aanspreken.

De houten pijpen worden gecontroleerd op losgelaten lijmnaden en afsluitende stoppen. De stoppen worden van nieuw leder voorzien.

De tongwerken (Trompet 8 vt., Klarinet 8 vt.) vereisen reparatie, hier en daar zijn deze pijpen in een toestand van onbruikbaarheid geraakt. Vooral de Trompet moet veel mooier kunnen klinken.

In de loop der jaren heeft de dispositie geen wijzigingen ondergaan, vandaar dat deze geheel in tact blijft. Wel stellen we voor de diskant van de Flageolet 1 vt. te vervangen door nieuwe pijpen, daar deze diskant volkomen uit de toon valt in het algehele mensurenbeeld. Kosten f 6600,--.

De windvoorziening:

Achter het orgel heeft Scheuer zijn balgenkamer gebouwd met 3 spaanbalgen.

Van Oeckelen heeft nog enkele verbeteringen aangebracht. De balgen worden nagezien op scheuren en lekkages (terugslagkleppen vernieuwen of opruwen), alle 3 balgen worden in werking gesteld.

Verstekken in de kanalisatie worden opnieuw met leder beplakt. De ventilator (Meidinger) wordt op veren gezet en in een behoorlijk geluiddempende bekisting geplaatst.

De windvoorziening is gebouwd voor motor- en trapwind. Hiervoor is een omschakelapparaat aangebracht, dat evenwel momenteel slecht functioneert en gerepareerd dient te worden.

Principieel verandert er dus niets aan de windvoorziening, het geheel wordt alleen weer goed luchtdicht functionerend gemaakt.

Kosten f 1800,--.

De windladen:

Er zijn 3 windladen aanwezig, nl. de C en C # lade van het hoofdwerk (Scheuer) en de diatonische Bovenwerkklade (C groot in de midden) van Van Oeckelen. Elke lade vertoont veel door- en bijspraak, vele lijmnaden zijn losgesprongen. Hierdoor is het noodzakelijk geworden de laden geheel te demonteren om de delen daarna opnieuw te verlijmen. De pulpeten worden vernieuwd, andere versleten delen eveneens.

De ventielen worden van nieuw leder voorzien, de Scheuer bevestiging (vastgelijmd aan de achterkant) en de Van Oeckelen bevestiging (draaiend in stiften) blijven precies zo gehandhaafd.

Als beveiliging voor temperatuursinvloeden tussen de stokken en de slepen gaan we uit van ringen.

Bij de kostenopgave geven we de meerprijs voor een verende constructie apart op.

Kosten f 8900,--.

De mechanieken:

Deze zijn gedeeltelijk van Scheuer en gedeeltelijk van Van Oeckelen.

Van Oeckelen gebruikte meer metalen delen in zijn mechaniek. Het onderklavier is van Scheuer, het bovenklavier van Van Oeckelen. Hier zijn dan ook kleine verschillen te bespeuren.

De klavieren hebben 54 tonen, het aangehangen pedaalklavier 27. De speeltafel moet geheel uit elkaar genomen worden, alle delen worden zorgvuldig nagezien en gereinigd.

De speling in de toetsen wordt verminderd, door invoeren met perkament, het oude leer wordt vervangen etc. Het oude kernlaken uit de schroefoogjes van het bovenwerk wordt verwijderd, de schroefoogjes worden onnaaid.

De manuaalkoppelingen (bas en diskant) worden goed lopend gemaakt.

Er ontbreken 1 registerknop, 8 ivoren knopjes en een frontplaatje.

Deze worden bijgemaakt, evenals het plaatje "Tremulant".

Ook de inwendige mechanieken worden grondig nagezien en verbeterd.

Hinderlijke bijgeluiden worden weggewerkt, de speelaard wordt soepeler.

Kosten f 4400,--.

De orgelkas en het front:

Ook de kas is deels van Scheuer en deels van Van Oeckelen. Van Oeckelen heeft de kas verhoogd in verband met zijn Bovenwerk. De orgelkas behoeft een insektenbehandeling met een afdoend middel. Verdwenen en ontbrekende delen worden bijgemaakt.

Het oorspronkelijke hang- en sluitwerk wordt weer compleet gemaakt. Het lofwerk wordt geheel gerestaureerd, verwormde gedeelten moeten opnieuw worden gesneden, de vleugels worden opengewerkt.

Kosten f 3100,--.

Diverse kosten:

Transport reiskosten, opnamen en tekenen enz. f 3100,--.

De kosten:

Deze bovenbeschreven restauratie hebben we begroot op f 27.500,-- + 12%
BTW = f 31.240,--. ~~m.z. 31.240,--~~
Bareprijs met verende afschrijvingen f 1210,-- incl. de BTW.
Hierbij niet inbegrepen zijn:

- a. eventueel elektriciteitswerk;
- b. eventueel schilderwerk aan de orgelkas;
- c. logieskosten tijdens de werkzaamheden in de kerk.

Aldus opgemaakt te Heerde, 6 februari 1970.

Garantie: 10 jaar.